

Η Ελλάδα (της χρεοκοπίας) ποτέ δεν πεθαίνει

Του Πάσχου Μανδραβέλη

Ήταν από παλιά γνωστό ότι κάποιιο κύκλοι της κυβέρνησης ήθελαν να αποπέμψουν τον διοικητή του ΟΑΕΔ Ηλία Κικίλια, είτε γιατί δεν έκανε τα ρουσφέτια των Βουλευτών (όπως ήθελαν οι διαρροές από το Μέγαρο Μαξίμου), είτε διότι δεν μπορούσε να βρει κοινό έδαφος με τον διάπντοτα (όπως θα αποδειχθεί) αστέρα της πολιτικής κ. Ιωάννη Βρούτση, είτε επειδή η κυβέρνηση θέλει να διαχειριστεί το πρόγραμμα ενίσχυσης των ανέργων με τα γνωστά πελατειακά κριτήρια. Αυτά είναι συνηθισμένα πράγματα για ένα κομματικό κράτος σαν αυτό που έχουμε χρόνια στην Ελλάδα και δυστυχώς η νυν τρικομματική κυβέρνηση το αναπαράγει σε

χειρότερο βαθμό. Στοιχειώδης όμως λογική και ένστικτο πολιτικής αυτοσυντήρησης θα επέβαλε στο Μέγαρο Μαξίμου να επιλέξει κάποιον πολύ καλύτερο στη θέση του κ. Κικίλια. Θα έπρεπε να διαλέξει ένα επαρκέστερο τεχνokrάτη, κάποιον με περγαμινές άλλες πέραν των κομματικών, στέλεχος για τον οποίο και ο πλέον κακόπιστος δεν θα μπορούσε πειστικά να αρθρώσει αντιρρήσεις. Φευ! Η κυβέρνηση έκανε τη χειρότερη επιλογή. Επέλεξε ως διοικητή της υπηρεσίας, η οποία είναι η αιχμή στην καταπολέμηση ανεργίας, ένα κομματικό στέλεχος, που ήταν στη διοίκηση του ΙΚΑ την εποχή της μεγάλης σπατάλης. Επί των ημερών του κ. Θ.

Αμπατζόγλου η φαρμακευτική δαπάνη του οργανισμού διογκωνόταν με ρυθμό 9% ετησίως και όλοι ξέρουμε ότι η κρατική χρηματοδότηση για φάρμακα ήταν ένας από τους ογκόλιθους της ελληνικής χρεοκοπίας.

Υπήρχε η ελπίδα ότι η κρίση

μη και οι ελπίδες ότι η τρικομματική κυβέρνηση θα φρέναρε το αδηφάγο για κρατικές θέσεις κομματικό σύστημα της Ν.Δ. Ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ Ευάγγελος Βενιζέλος ασχολείται μόνο με πόσα χαρτοφυλάκια θα έχει στον επόμενο ανασχηματισμό (αυτά

λαϊκίζουν με «κόκκινες γραμμές» των απολύσεων στο Δημόσιο, αντί να τις θέτουν εκεί που πρέπει, δηλαδή στην αναβίωση του κομματικού κράτους.

Δυστυχώς και αυτή η κυβέρνηση δεν έχει μάθει από την Ιστορία. Δεν έχει καταλάβει ότι τα ρουσφέτια και οι πελατειακές διευθετήσεις δεν κερδίζουν εκλογές, όπως ελπίζει η Ν.Δ. τοποθετώντας κομματικό γκαουλάιτερ στο πρόγραμμα ενίσχυσης ανέργων. Στο Μέγαρο Μαξίμου δεν έμαθαν ότι το βοήθημα που θα δοθεί στους άνεργους δεν φέρνει ψήφους, αλλιώς οι χιλιάδες προσλήψεις, όλα γυρίζουν στο παρελθόν. Το κομματικό κράτος επελαύνει και συγκυβερνώντας

ποσοστά της Ν.Δ. στα ουράνια. Ξεχνούν ότι με πρωτογενές έλλειμμα 24 δισ. το 2009, η κυβέρνηση Καραμανλή έχασε με δέκα μονάδες διαφορά.

Το χειρότερο με την υπόθεση ΟΑΕΔ δεν είναι η υπερποψία του κομματικού κράτους. Δεν είναι η επαναφορά της πολιτικής ομηρίας χιλιάδων νέων με τη νέα μορφή Stage που θεσμοθετήθηκαν. Είναι η έλλειψη διορατικότητας και σε ό,τι αφορά την εθνική υπόθεση, δηλαδή την αποφυγή της χρεοκοπίας χώρας, αλλά και την κομματική. Νομίζουν οι πτωχοί ότι με παλαιοκομματικές πρακτικές θα κερδίσουν εκλογές. Δεν ήξεραν, δεν ρωτούσαν τον διοικητή του ΟΑΕΔ επί κυβερνήσεως Καραμανλή;

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

θα συνέτιζε το παλιό πολιτικό προσωπικό* ότι μπροστά στον γκερεμό της χρεοκοπίας οι πρακτικές του πελατειακού κράτους θα υποχωρούσαν* ότι σε επίεδο οργανισμών τουλάχιστον θα επιλέγονταν νέοι, σπουδαγμένοι άνθρωποι χωρίς εξαρτήσεις από τα κόμματα. Ήταν φρούδες ακό-

που πριν από έξι μήνες δεν ήθελε) και ο κ. Φώτης Κουβέλης βλέπει τα τρένα της οπισθοδρόμησης να περνούν. Μόλις η χώρα πήρε μια ανάσα από τον κίνδυνο της άμεσης και άτακτης χρεοκοπίας, όλα γυρίζουν στο παρελθόν. Το κομματικό κράτος επελαύνει και συγκυβερνώντας

ΠΟΛΙΤΗΣ

MIT, Harvard, LSE... Λουκέτο σε όλα!

Κώστας Κωνσταντίνου

Δυσκολεύομαι να τον πιστέψω. Ή για να είμαι πιο ειλικρινής μαζί σας, «ελικρινής» σκέτο, μια χαρά μπορώ. Αλλά δεν θέλω. Δεν το τολμώ... Τρομάζω στη σκέψη. Διότι εάν ο Βάσος Σιαρλή έχει δίκαιο σ' αυτό που είπε, ότι δηλαδή ουδείς στην Κύπρο είχε προβλέψει τις συνέπειες που θα είχε το ελληνικό κούρεμα στην κυπριακή οικονομία, τότε τα πράγματα είναι πολύ πιο φοβερά από ό,τι είχαμε φανταστεί. Αν αυτό ισχύει, τότε όλα τα καλά οικονομικά πανεπιστήμια του πλανήτη -MIT, Harvard, του Σικάγο, Princeton, LSE και όλα τα υπόλοιπα αυτού του επιπέδου- πρέπει να κλείσουν πάραυτα. Πάραυτα όμως. Διότι από εκεί αποφοιτούν τα πλείστα των υψηλόβαθμων στελεχών της Κεντρικής των εμπορικών τραπεζών αλλά και του υπ. Οικονομικών.

Και εάν εκείνα τα οικονομικά πανεπιστήμια δεν είναι σε θέση να βγάλουν αποφοίτους οι οποίοι να μπορούν να υπολογίσουν πως όταν ένα τόσο δα κωλόνησο επενδύσει σε αυτό το βαθμό στα «X» ομολόγα κινδυνεύει ή δεν κινδυνεύει και πόσο περίπου κινδυνεύει, τότε τα καλύτερα οικονομικά πανεπιστήμια του κόσμου είναι για τα μπάζα. Απλό. Για τα... μπίτζα!

Όμως δεν είναι ο γιάλος στραβάς. Εμείς στραβά αρμενίζουμε. Και όσοι όντως ζαλιστήκαμε από τη φουρτούνα στην οποία μπήκαμε (μπήκαμε, δεν μας έβαλαν άλλο...) αλλά και όσοι κάνουν ότι ζαλιστήκαμε και πάνε να μας τρελάνουν όλους κανονικά. Μ' αυτούς τα έχω. Γιατί μας δουλεύουν. Δεν γίνεται ένα κράτος με τους περισσότερους ίσως κατ' αναλογία πληθυσμού κατόχους πτυχίων «επιόνυμων» πανεπιστημίων στα οικονομικά στην ΕΕ να μην βρήκε έναν που να ήταν σε θέση να δει τον κίνδυνο! Ή που, εάν ήξερε τι γινόταν να μην τους έλεγε, το κούρεμα θα φέρει αυτό ή εκείνο, στο περίπου έστω. Διότι δεν είναι μόνο τα golden

boys των τραπεζών, και τα golden state boys της Κεντρικής. Δεν είναι μόνο οι του ΥΠΟΙΚ... Είναι και ένα σωρό ακαδημαϊκοί. Τους ρώτησε κανείς;

Δεν άκουσα να μας πει ο κ. Σιαρλή ποιους συμβουλευτήκαν, ούτε και τι τους είπαν πριν πάει ο ΜΗ ακάπαρος στις Βρυξέλλες και τους πει το «ναι» στο ελληνικό κούρεμα χωρίς καν συζήτηση. Αυτό που άκουσα είναι πως, κατά τον κ. Σιαρλή, το σύστημα στην Ευρώπη επέτρεπε τη διαπραγμάτευση στο ζήτημα αυτό...! Εμείς δηλαδή απλά δεν το ζητήσαμε. Τέλειο.

Θα μου πείτε, φταίει ο Σιαρλή; Σ' αυτό δεν φταίει, όχι. Στο πρώτο κούρεμα υπουργός Οικονομικών ήταν ο οικονομολόγος - συγγραφέας Χαρίλαος Σταυράκης τον οποίο σέβομαι γιατί ήταν ο μοναδικός άνθρωπος παγκοσμίως ο οποίος προέβλεψε ότι η κρίση δεν θα άγγιζε την Κύπρο. Μιλάμε για μοναδική πρόβλεψη. Τώρα, εάν τελικά και μας άγγιξε, και μας πήρε και μας σήκωσε και μας πέταξε σαν, ξέρω γω, ανεπιθύμητο κουταβάκι νεόπλουτης κυράτσας στα σκουπίδια, αυτό είναι μια άλλη ιστορία. Η πρόβλεψη ήταν μοναδική. Respect!

Στο δεύτερο κούρεμα, υπουργός ήταν ο Κίρκης Καζαμίας. Το γεγονός και μόνο ότι έφυγε όπως έφυγε, με μια μέθοδο που θα ζήλευε και ο (original) Ιωσήφ Τζουγκασβίλι, τύπου... αρρώστησε, λέει πολλά για το ποιος μπορεί να ευθύνεται και το πόσο άκουγε τους γύρω του. Ακάπαρος πάντως δεν ήταν ο τελευταίος. Σ' αυτό επιτρέψτε μου να επιμένω! Όμως, εάν έτσι έχουν τα πράγματα και εάν ήταν απλά μια πολιτική γκέλα του ΜΗ ακάπαρου και των συν αυτών... ΜΗ χαμπαρισάντων, τότε θα πρέπει κανείς να επιστρέψει στο αρχικό ζήτημα. Και να ερωτήσει εαυτόν: εάν πήγαν εκεί χωρίς να ζητήσουν τις γνώμες κάποιων από αυτούς που λέγαμε, με τα τρελά διπλώματα, τότε (και απολογούμαι για το γαλλικό) τι σ κ α τ ά κράτος είναι

αυτό το οποίο δεν έχει τους μηχανισμούς ώστε ο κάθε ΜΗ ακάπαρος να μην μπορεί να κάνει ό,τι του καπνίσει, χωρίς την αρωγή θεσμών και εμπειρογνομώνων, διαλύοντας τη χώρα τελικά; Εάν πάλι τις ζήτησαν και τις πήραν τις γνώμες, ποιοι είναι αυτοί που τις έδωσαν; Τι είπαν; Και εάν όντως τους συμβούλευσαν ότι δεν έπρεπε τίποτα με το κούρεμα στην Ελλάδα, αυτό που οδηγεί σταδιακά στη... φωτόλυση την οποία τρέμας απέμεινε εδώ -κάτι που εγώ το βρίσκω απίθανο, δεν μπορεί να είναι όλοι τόσο άσχετοι και τσιμπησαν έτσι τα διπλώματα, αλλά έστω εάν... τότε γιατί παραμένουν στις θέσεις τους; Για να τα κάνουν πάλι έτσι; Υπάρχει όμως και ο τρίτος δρόμος. Ή, αν θέλετε, ο δρόμος Ένα και Μισό. Ανάμεσα στους δύο άλλους. Παράλληλος: το ενδεχόμενο όντως ο ΜΗ ακάπαρος να έκανε του κεφαλιού του και να μην μπήκε καν στη διαδικασία να συζητήσει το ελληνικό κούρεμα όπως ο υπουργός ΤΟΥ λέει ότι μπορούσε...

Αλλά να κάνουμε τόσον καιρό να το μάθουμε διότι απλούστατα κανένας από τους λειτουργούς αυτούς, στην Κεντρική ή το υπουργείο Οικονομικών (μένω ως εδώ διότι οι των τραπεζών λογικό ήταν να σωπήσουν με τη φωλιά τους... όπως ήταν) κανείς λοιπόν από αυτούς οι οποίοι τσακρούν, κατά το κυπριακό, τ' άντερά τους από το Δημόσιο κάθε χρόνο, να μην μπήκε στη διαδικασία να πει ψιθυριστά έστω κάτι πολύ απλό. Τι; Μα ότι την είχαμε πατήσει μ' αυτό που έγινε με το ελληνικό κούρεμα. Έστω εκ των υστέρων. Αλλά από τότε. Πολλά μπορούσαν να γίνουν για κάποια διάρρηση. Εγώ δεν άκουσα κανέναν τους να μιλήσει.

Μιλάνε όλοι τώρα. Τώρα; Μα εκ των υστέρων και εκ του ασφαλούς; Ω ναι. Και είναι λαλιστατοί. Όλοι τους. Ειδικά στη διερευνητική. Για να φορτώσουν την ευθύνη σε όλους τους άλλους.

Για αυτό είναι και τόσο, μα τόσο εξοργιστικοί.

Η ΑΥΓΗ

Η Σιωπή του Λαού

Ο πολίτης, μέχρι και τη δεκαετία του '70, πήγαινε στον τοπικό δεξιό βουλευτή για να λύσει το πρόβλημά του. Το ΠΑΣΟΚ, αποκέντρωσε το «μέσον» με τον γραμματέα της Τοπικής Οργάνωσης, τον κλαδικό αρχισυνδικαλιστή κ.λπ. Για να «γίνει η δουλειά», έπρεπε να βρει κανείς την «άκρη», δηλαδή την αμοιβαία ωφέλεια με κάποιο στέλεχος επιρροής. Αυτή υπήρξε, για πολλές δεκαετίες ελληνικής ανάπτυξης και άθλησης, η μέγιστη εκδήλωση λαϊκής αυτοβοουλίας, ευφύιας και οικονομειακού προγραμματισμού. Η επινοητικότητα στην εύρεση «άκρης».

Η επαγγελματική και οικονομική επιβεβαίωση των έξυπνων, των καπάτων ή των αδίστακτων, δίδασκε και τους υπόλοιπους, «τους απ' έξω». Εμπεδώθηκε μια αγωγή μεσιτείας, αναζήτησης του ενδιάμεσου κόμβου, που λύνει προβλήματα, που ξεμπλοκάρει τα πλείστα νομικά, διοικητικά και λειτουργικά προβλήματα του κράτους. Ή, ακριβέστερα, διαμορφώθηκε από τη μια η αγωγή της φωναχτής διεκδίκησης, της ρητορικής κλαδικότητας (για να υπάρχουν τα αγωνιστικά άλλοθι) κι από την άλλη η επιμελής ύφανση του ιστού με το στέλεχος ή τον «δικό μας» κρατικό παράγοντα, για να «γίνει η δουλειά».

Οικογένειες ολόκληρες μετακινούνταν από τη μια κυβερνητική παράταξη στην επόμενη, πετυχαίνοντας τους ιδιοτελείς στόχους: διορισμούς συγγενών, ανάληψη τοπικών έργων από τους «δικούς μας» μικροεργολάβους, δάνεια αγύριστα κ.λπ. Να μην παραλείψω ότι από τη νοσηρή λειτουργία επωφελήθηκαν και αρκετοί, που με όχημα την Αριστερά (και την αδίστακτα καιροσκοπική ένταξή τους σ' αυτήν) έπαιφναν «δουλίτσες» από το κράτος ή άρπαζαν κόκκαλο από το πλούσιο ψαχνό. Ο λαός, θεωρούμενος ως αμέτοχος, ως άβουλος και αναμάρτητος «τελευταίος τροχός», αθωνόταν από την εν γένει Αριστερά και φυσικά κολακευόταν από την ήδη εν εξουσία. Αυτή η αγωγή του πολίτη διαμόρφωσε το διπλό φαινόμενο του προ-αθωωμένου πονηρού.

Νά μια κατηγορία που δε βρίσκει ποτέ θέση στην αριστερή ανάλυση. Η λαϊκή ιδιοτέλεια, η οποία προκύπτει μεν από αδυναμία (ταξική, θεσμική κ.λπ.), αλλά επίσης προκύπτει και από αναξιοπρέπεια. Η ανάγκη οδηγεί συχνά στην ταπείνωση, στην ικεσία, στην αναπαραγωγή της χαμηλής αυτοεκτίμησης, αλλά συχνά και στην επιθετική διαχείρισή τους: θυμώμαστε όλοι τους κανίβαλους των κομμάτων που, στους εκλογικούς καιρούς, τραμπούκισαν (ιδιοτελώς και καθόλου από ιδεολογικό πάθος) στους χώρους δουλειάς, τις γειτονιές και την επαρχία.

Πολλοί αναλυτές (φαντάζομαι και κυβερνητικοί) απορούν με την κάμψη του κόσμου, με τη σιωπή του κινήματος, με τον αλλόκοτο σκαμμό. Γνωρίζουν βέβαια οι δημοσκοπικοί ότι σημαντικό μέρος των μαζικών πεποιθήσεων οργανώνονται γύρω από έναν αντίπαλο της κυβέρνησης πόλο, την πολυσύντακτη Αριστερά, αλλά η σιωπή του πλήθους παραμένει κάτι ανατριχιαστικό. Αν ανατρέξει κανείς ψύχραιμα, αυτή την αγωνική σύμπληξη θα τη βρει σφηνωμένη στο πρόβλημα της σημερινής λαϊκής παράλυσης. Ο κόσμος, με αναπτυσσόμενη την κουλτούρα της ανάθεσης και της μεσιτείας, περιμένει την έλευση του Σωτήρα, το μαγικό άγγιγμα, κάποιο επιτυτικό χρησμό, κάτι χαριτωμένα κακοσυντεταγμένο, αλλά ελπιδοφόρο στη σαξωνικότητα του, κάτι πιο μπροστά, πιο θεσμικό, πιο εργατικό, πιο κοινοβουλευτικό, πιο μιπιτάτο κ.λπ. Ρόλους και ύφη. Αυτό διαμοιράζει ο λαός. Αναθέτει στην Αριστερά την αλλαγή, όπως ένα άλλο μέρος του, αναθέτει στην επίσης πολυσύνθετη Νεοδεξιά τη μη αλλαγή.

* Ο Δημήτρης Α. Σεβαστάκης είναι ζωγράφος, αν. καθηγητής ΕΜΠ

Ναι, δεν φταίει η Μέρκελ για τα διμύσια ελλείμματα, για το ιλιγγιώδες χρέος και το φθινό χρέμα που έγινε εορτοδάνεια και φουσκωτά αντί να στραφεί σε παραγωγικές επενδύσεις.

Αλλά φταίει η Μέρκελ που μια δημοσιονομική κρίση εξελίχθηκε σε ευρωπαϊκή τραγωδία.

Φταίει η Μέρκελ που καθυστέρησε δραματικά να την καταλάβει ή να την χειριστεί και οι προβληματικές χώρες του ευρώ αφέθηκαν έκθετες στη μήνιν και στους εκβιασμούς των αγορών.

Φταίει η Μέρκελ που τρία χρόνια τώρα η Ευρώπη τσαλαβουτάει σε λύσεις χωρίς διέξοδο και σε αντικρουόμενες καταστροφικές επιλογές.

Όπως για παράδειγμα, εκείνο το αδινότοτο PSI με το οποίο για λόγους εσωτερικής γερμανικής πολιτικής διέλυσε το ελληνικό τραπεζικό και ασφαλιστικό σύστημα, πριν με την ακριβώς αντίθετη μέθοδο αλλά για τους ίδιους λόγους διάλυσει ολόκληρη την Κύπρο!..

Φταίει η Μέρκελ που δεν κατάφερε να δείξει στον γερμανικό λαό ότι η αλ-

ληλεγύη του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση κάθε χώρας και όχι διευθέτηση α λα καρτ, με όρους ή υπό προϋποθέσεις. Φταίει η Μέρκελ που αντιμετώπισε τη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή κρίση της γενιάς μας με συνταγές γερμανού λογιστή κι όχι με όραμα ευρωπαϊού ηγέτη. Για όλα αυτά φταίει η Μέρκελ. Και γι' αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό για την ίδια την Ευρώπη να πτηθεί. Κατά προτίμηση μόνη της. Αλλά, δυστυχώς, πολύ φοβούμαι μαζί με τη Γερμανία.